

Sluttrapport minJUL 2015-2017

Innhold

Forord	1
Kap 1. Bakgrunn for prosjektet	1
Kap 2. Målsetting og målgruppe	2
Kap 3. Prosjektgjennomføring/Metode	2
Kap 4. Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering.....	3
Kap 5. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer	5

Forord

Dette er sluttrapporten til prosjektet minJUL. Prosjektet er et tiltak på selve julaften som første gang ble arrangert i Oslo i 2013 og som i 2017 ble gjennomført i 6 byer rundt i Norge. I prosjektperioden til Extrastiftelsen 2015-2017 har nærmere 600 barn deltatt på minJUL i tillegg til deres foreldre/ foresatte.

Blå Kors er veldig takknemlig for all støtte fra en rekke ulike samarbeidspartnere som har muliggjort at julaften har blitt et godt minne for disse 600 barna. En spesiell stor takk går til Extrastiftelsen som med sitt 3- årige støtte har muliggjort en spredning og langsiktig oppbygning av konseptet rundt i Norge.

Kap 1. Bakgrunn for prosjektet

Blå Kors så høsten 2013 et sannsynlig og potensielt stort behov i forbindelse med jul og julaften for barn, unge og familier i vanskeligstilte livssituasjoner i Oslo. På det tidspunktet kjente vi ikke til noen tilbud på julaften som var tilrettelagt for barn og unge, og vi ønsket å gi barn og unge som av ulike grunner ikke gledet seg til jul en minnerik julaften. På kort tid planla og gjennomførte vi det første arrangementet på julaften 2013. Arrangementet var en suksess, og vi så både behovet for å fortsette arrangementet i Oslo og å spre konseptet til flere store byer med behov. Etter det andre minJUL i Oslo i 2014 var gjennomført utviklet Blå Kors konseptet videre og søkte Extrastiftelsen om prosjektmidler for 2015-2017.

Med bakgrunn i erfaringene fra Oslo la vi i søknaden la vi opp til et «low-budget» prosjekt. Vi visste at det var store muligheter for å få sponsorer og gaver både sentralt og lokalt. Derfor

la vi opp til at de lokale inntektene ville øke, og at vi dermed med lik støtte fra Extrastiftelsen i 3 år kunne øke antall minJUL-byer. Det var også viktig for oss at prosjektet skulle være bærekraftig også etter prosjektperioden.

Kap 2. Målsetting og målgruppe

Målsetning for minJUL har vært å gjøre julaften til et godt minne for barn og unge som ellers ikke har en god opplevelse av denne dagen. minJUL skal være et årlig arrangement i de største norske byene som gir sårbare barn en varm, trygg, tradisjonell og innholdsrik julaften hvor fellesskapet er i fokus.

Et mål for prosjektet var å utvide fra to minJUL-byer i 2015 til 6 byer i 2017.

Målgruppa for minJUL er primært barn og unge som lider av omsorgssvikt, er alene i jula, lever i hjem med rusrelaterte eller psykiske problemer, hjem i krise og/eller hjem som lever i fattigdom.

Til selve arrangementet inviteres også foreldre/foresatte/eldre søsken eller andre omsorgspersoner til å delta med barn fra målgruppa. I minJUL omtaler vi konsekvent målgruppen eller øvrige deltakere på arrangementet som *gjester*.

Kap 3. Prosjektgjennomføring/Metode

minJUL har et enkelt konsept: å feire julaften for en gruppe barn og deres nærmeste. minJUL er et gratis, åpent og rusfritt arrangement og skal hovedsakelig være gjennomført av frivillige. Tiltaket vil selvsagt inneholde de tradisjonelle ingrediensene på en julaften som julemat, juletrengang, julegaver osv. Samtidig skal minJUL være en ekstra positiv opplevelse barna bærer med seg videre i livet og arrangementet vil kunne inneholde konserter, møter med kjendiser/kjente fjes, leker osv. Opplegget tilrettelegges i utgangspunktet for unge i alderen opp til 13 år.

I prosjektet ønsket vi å forberede julaftensarrangementet ved å i forkant bygge tillit og knytte kontakt mellom gjestene og de frivillige. Til dette arrangerte vi de fleste minJUL-byene et juleverksted 1-2 uker før selve julaften hvor gjester og frivillige møtes, spiser sammen, synger litt sammen og barna kan lage egne julegaver. Dette tiltaket vil kunne ufarliggjøre og sannsynliggjøre en økt deltagelse på hovedarrangementet til minJUL.

Selve planleggingen og gjennomføringen av minJUL i 2 byer i 2015, 4 byer i 2016 og 6 byer i 2017 er det ikke hensiktsmessig å redegjøre for i detalj i denne rapporten. Hver by har levert sin detaljerte rapport for hver minJUL-gjennomføring. Det er stor forskjell på

gjennomføringen i de ulike byene. Oslo skiller seg ut på flere måter. minJUL ble arrangert for femte gang i Oslo i 2017 og har blitt et relativt omfattende arrangement med over 150 gjester foruten frivillige. Til sammenligning arrangerte Drammen sin første minJUL i 2017 og hadde ca 27 gjester totalt. I noen av minJUL-byene var det mye arbeid knyttet til den praktiske planleggingen og gjennomføringen mens andre steder tok et «eksternt» vertskap (som et hotell) for seg alt av pynting, matlaging og servering.

Av de 7 nevnte aktuelle minJUL-byene i minJUL-prosjektbeskrivelsen fra 2014 har vi etablert minJUL i fire av dem. Fra og med 2015 har minJUL vært tett knyttet opp til Blå Kors virksomhetene «Barnas stasjon». Bakgrunnen var ikke minst at målgruppen for Barnas stasjon er såpass sammenfallende med minJUL at prosjektet ville styrke virksomheten og vice versa. Blå Kors Barnas stasjoner er lokalisert i noen av de største byene: Oslo, Trondheim, Hamar, Fredrikstad, Kristiansand og Drammen, og i løpet av 2018 også i Bergen. Det ble sett på som strategisk både for gjennomføring, eierskap og videreføring at ansvaret for å gjennomføre minJUL ble lagt i tilknytning til de lokale Barnas stasjonene. Dette har vært vellykket (mer om det i kapittel 4).

Det som har vært likt for alle minJUL-byene har vært rekruttering av frivillige (tidgivere som vi i Blå Kors kaller dem) og ikke minst gjestene. Siden minJUL har vært koblet til Barnas stasjon, og deres brukere er sårbare unge og familier, har rekrutteringen vært både gjennom stasjonenes egne brukere og åpent til nye brukere. I noen av minJUL-byene har det vært utfordrende å rekruttere egne gjester mens andre har valgt først og fremst å rekruttere fra egne brukere ved første gangs gjennomføring av tiltaket.

Det har vært samarbeidet med en rekke ulike organisasjoner og instanser i de ulike minJUL-byene, både knyttet til samordning av ulike jule-tiltak, rekruttering av gjester, frivillige og eller gaver/sponsing. Noen eksempler fra private/ideelle organisasjoner er Røde Kors og Lions. Alle steder har vi vært i kontakt med offentlige instanser som barnevern, helsestasjon og andre.

Kap 4. Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering

Framdriftsplanen til prosjektet har mer eller mindre blitt fulgt. I etterkant av pilotprosjektet i 2013 og 2014 i Oslo ville vi prøve ut konseptet i andre landsdeler. I 2015 ønsket vi å gjennomføre minJUL i en ny stor norsk by i tillegg til i Oslo, og det ble gjort i Trondheim. Som en del av evalueringen av minJUL 2015 bestemte vi å knytte arrangementet til Blå Kors Barnas stasjon på grunn av sammenfall i målgrupper. I 2016 skulle minJUL utvides med to nye byer, og valget falt på Hamar og Fredrikstad. Vurderingen ble gjort ut fra vurderinger av behov, erfaring og kapasitet i de lokale stasjonene. I det siste prosjektåret 2017 skulle minJUL igangsettes i ytterligere to nye byer, og det ble Drammen og Kristiansand. Dermed har

prosjektet fulgt planen om at seks byer skulle ha arrangert minJUL i 2017. Resultatmålene ble altså oppnådd.

Målet for minJUL har som nevnt vært å *«gjøre julaften til et godt minne for barn og unge som ellers ikke har en god opplevelse av denne dagen.»* Vi mener at vi til en tilfredsstillende grad har nådd målgruppen for prosjektet. Tilknytning til Barnas stasjon har bidratt til rekruttering til minJUL av kjente gjester/familier med utfordringer knyttet til rus, psykisk helse eller økonomi. Gjestene fra Barnas stasjon har vært gjennom inntakssamtaler m.m. og var kjent for de lokale minJUL-ansvarlige. Øvrige gjester som har kommet via andre offentlige instanser, private tips eller som har oppsøkt arrangementet på egen hånd vet vi mindre sikkert om bakgrunnen til. Vi har bevisst ikke spurt om gjestenes begrunnelse for å delta på minJUL. Likevel er det store inntrykket fra våre prosjektledere og frivillige at de som har deltatt har hatt behov for et sted å være på julaften. For mange, ikke minst i Oslo, har økonomiske utfordringer vært en sannsynlig årsak.

Ikke minst i Oslo har mange bestilt halal eller vegetar som julemat, og det er tydelig at mange av gjestene er ikke-etnisk norske. Dermed feirer også brorparten av disse gjestene sannsynligvis ikke en tradisjonell «kristen jul». Likevel mener vi at minJUL er et riktig og viktig arrangement for muslimer eller andre som ikke feirer jul. Deres barn går på de samme skolene og snakker om de samme tingene knyttet til ferier, gaver og jul. Uavhengig av den religiøse forståelsen for jul er det sårt for et barn at foreldrene ikke har råd til å ha en fin julemiddag eller kjøpe julegaver. minJUL vil vi påstå har bidratt til å gjøre hverdagen etter jul lettere for mange muslimske barn og unge.

Når det gjelder den første delen av målet *«gjøre julaften til et godt minne»* så har vi ikke systematiske tall eller undersøkelser som dokumenterer at minJUL har bidratt til at barna har fått denne opplevelsen. Med et engangs-tiltak som minJUL, som varer i snitt 4 timer på julaften, er det lite anledning til å dele ut spørreundersøkelser eller lignende for å få dokumentert tilbakemelding verken rett etter eller i etterkant av arrangementet. Vi mener likevel at vi til en stor grad har oppnådd dette målet. Vi begrunner dette både i tilbakemeldingene fra våre frivillige under minJUL som rapporterer om mye glede og positive muntlige tilbakemeldinger fra deltakende barn og voksne. Fra gjestene knyttet til våre Barnas stasjoner har vi muligheten til å få tilbakemeldinger også lenger i etterkant av minJUL. I all hovedsak viser også disse muntlige rapportene at gjestene er veldig fornøyd med arrangementet, og ikke minst grunnet i at barna hadde en god opplevelse.

Totalt sett vil vi påstå at minJUL har bidratt til å gjøre julaften til et godt minne for hundrevis av barn og unge, og deres familier, som ellers sannsynligvis ikke ville fått den opplevelsen.

minJUL har vært viktig for Blå Kors og Barnas stasjonene på flere måter. Først og fremst har vi gjennom prosjektet fått gitt et tilbud på julaften til mange familier som de ellers ikke ville hatt. Organiseringen gjennom Barnas stasjonene har gjort virksomheten mer kjent i

nærmiljøet, med offentlige instanser og andre organisasjoner, og ikke minst har mange nye i målgruppen fått kjennskap til Barnas stasjon, og mulighetene som gis der.

minJUL har vært med på å bevisstgjøre Blå Kors på viktigheten av tilbud på utsatte dager og høytider. Frivillighet er viktig for organisasjonen og gjennom minJUL har vi fått rekruttert, til både en- og flergangs innsats, nye frivillige/ tidgivere.

Oppsummert mener vi at vi gjennom minJUL har i det store og hele nådd våre konkrete mål, og i tillegg fått mye nyttig læring og erfaring.

Kap 5.Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Det pågår en intern vurdering i Blå Kors om videreføringen av minJUL. Tiltaket er godt, men det er uklart om det kan knyttes til driften av arbeidet på våre Barnas stasjoner eller fortsette som et prosjekt. Planlegging og gjennomføring av minJUL krever en del ressurser selv om både gjester, frivillige og gaver er forholdsvis overkommelig å rekruttere/anskaffe. Både strategiske valg knyttet til obligatorisk arbeidstid i høytiden (julaften), den økonomiske bærekraften og den organisatoriske plassering av ansvar for arrangementet lokalt er punkter som Blå Kors tidlig til høsten vil lande. I utgangspunktet ser det lovende ut, en undersøkelse i juni viser at 5 av minJUL-byene har planlagt gjennomføring av minJUL 2018. Alt tyder på at behovene for et tiltak som minJUL eksisterer og heller øker enn minker, i hvert fall i de største byene i Norge.